

ANDØY KOMMUNE

Stab

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet Barne-
Postboks 8036, Dep.

0030 OSLO

Vår ref.
13/306-4/JAGR

Deres ref.

Dato:
07.05.2013

HØRINGSUTTALELSE - LEVEKÅR OG TILTAK FOR MENNESKER MED UTVIKLINGSHEMMING

Andøy kommunestyre har i møte den 06.05.13, sak 021/13, fattet følgende vedtak:

Levealderen for mennesker med psykisk utviklingshemming har økt vesentlig gjennom de siste tiårene som følge av den medisinske utviklingen og økt livskvalitet. Nedbyggingen av fylkeskommune institusjoner og ansvarsreformen for utviklingshemming har bidratt til å flytte ansvaret for tjenestetilbudet til kommunene.

Gjennom ansvarsreformen bidro staten med økonomiske virkemidler til utdanning av personale og etablering av nye botilbud for de som bodde i institusjonene.

I Andøy hadde vi en HVPU-institusjon med 6 plasser. I forbindelse med gjennomføring av reformen flyttet en person til sin hjemkommune.

Som følge av reformen ble det, i regi av Andøy kommune, bygget 8 omsorgsboliger – primært for personer med psykisk utviklingshemming. Fire personer med psykisk utviklingshemming valgte å bygge egne boliger. To bygde boliger i samme geografiske område som kommunen. To valgte å bygge i et annet geografisk område.

Institusjonsbygget, som ligger i samme geografiske område som kommunen bygde omsorgsboliger, ble etter hvert ombygget til bofellesskap med 4 plasser og benyttes i dag som bolig for tre personer med psykisk utviklingshemming.

Andøy kommune har benyttet tjenester fra Ressurscenteret for omstilling i kommunene (RO) for å bistå med ny organisering med strukturelle endringer for å gi en best mulig tjeneste kvalitativt og rettsikkerhetsmessig. I denne prosessen ble blant annet brukerorganisasjoner og brukere involvert.

Målet med reformen var at utviklingshemmede skulle integreres i samfunnet og ha mulighet til aktiv og meningsfull tilværelse i felleskap med andre.

Der hvor flere har valgt å bo i samme geografiske område, er vår erfaring at de fleste har godt sosialt fellesskap med hverandre og er inkludert i nærmiljøet. Vi erfarer også at det er enklere å rekruttere fagpersonell og oppnå stabilitet i personalgruppen i det området der det er flere boliger og flere ansatte på jobb samtidig.

Av hensyn til rettsikkerheten, både i forhold til brukere og ansatte, er det en ubetinget fordel at det er flere på jobb samtidig. Vi har erfaring som gjør at vi ikke kan anbefale at en ansatt må være alene på jobb sammen med en bruker. Dette både av hensyn til rettssikkerheten og stabilitet i personalgruppen.

Politikken for utviklingshemmede legger til rette for at personer med psykisk utviklingshemming kan bruke selvbestemmelsesretten sin til å leve sine egne liv etter egne valg. Dette krever mulighet til ikke bare å gjøre valg i dagliglivet, men også få mulighet til å medvirke i større avgjørelser om sin livssituasjon. Vi har erfart at selvbestemmelse for personer med utviklingshemming ofte er begrenset når det gjelder de store beslutninger i livet, som f.eks. hvor en skal bo og hvem en skal bo sammen med. For personer uten samtykkekompetanse har pårørende/hjelpere stor innflytelse på valg av bosted. Vi ser at det er vanskelig å etablere et sosialt nettverk for personer med psykisk utviklingshemming som bosetter seg i lokalmiljø utenfor det geografiske området der kommunen har etablert omsorgsboliger.

Blant personer med psykisk utviklingshemming er det registrert like høy, eller høyere forekomst av psykiske lidelser som i befolkningen for øvrig.

Vi ser at mennesker med psykisk utviklingshemming som også har en psykisk lidelse i liten grad får tilbud fra spesialisthelsetjenesten, f.eks. Distriktpsikiatriske sentre (DPS). Vi ser også at spesialisthelsetjenesten reduseres sine DPS-tilbud, dette medfører redusert behandlingstilbud for denne gruppen.

Dessverre opplever vi at det er problematisk for personer med psykisk utviklingshemming å få flytte til en annen kommune. Søknadsbehandling og nødvendig tilrettelegging treneres slik at flytting ikke kan gjennomføres.

NAV (Arbeids- og velferdsetaten) har ansvar for å etablere arbeidsrettede tiltak som skal hjelpe personer med psykisk utviklingshemming ut i jobb, eller tilby tilrettelagt arbeid for de som ikke kan jobbe i det ordinære arbeidslivet. Vår erfaring er at personer med psykisk utviklingshemming i liten grad får vurdert sine behov for bistand for å komme i arbeid. Arbeids- og velferdsetaten ikke har tilbud til personer som ikke oppfyller kravene for VTA-plass. Dette medfører at dette ansvaret i realiteten er overført til kommunen.

Konklusjon

Med bakgrunn i brukerundersøkelse og egen erfaring, mener vi at ansvarsreformen i stor grad har bidratt til at levekårssituasjonen for mennesker med utviklingshemming er mer integrert i samfunnet og har fått mulighet til å leve mer selvstendig.

Fra Andøy kommune ser vi at det på følgende områder:

- *Retten til å delta i arbeidslivet*
- *Retten til å bosette seg i en annen kommune*
- *Retten til behandling i spesialisthelsetjenesten*

gjenstår mye før intensjonen i reformen er oppfylt.

Med hilsen

Greta Jacobsen

Formannskapssekretær